

ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКЗАМЕН З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Варіант 3004

Інструкція щодо виконання роботи

Екзаменаційна робота складається з двох частин, що містять 27 завдань. Частина 1 містить 26 завдань, частина 2 – одне завдання.

На виконання екзаменаційної роботи з української мови відводиться 3,5 години (210 хвилин).

Відповідями до завдань 1-26 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Відповідь запишіть в зоні відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у бланк відповідей №1.

КВМ

Бланк

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д
5	2	6	1	3

 7 5 2 6 1 3

Відповідь: РАСКИДАТЬСЯ ПУГАТЬ П Р А С К И Д А Т Ь И С П У Г А Т Ь

Відповідь: 1 2 4 1 4 1 2 4

Завдання 27 частини 2 – твір за прочитаним текстом. Це завдання виконується на бланку відповідей №2.

Всі бланки ЄДЕ заповнюються яскравими чорними чорнилами. Допускається використання гелевої, або капілярної, або пір'яної ручки.

При виконанні завдань можна користуватися чернеткою. Записи у чернетці не враховуються при оцінюванні роботи.

Бали, одержані Вами за виконані завдання, сумуються. Намагайтеся виконати як можна більше завдань і набрати найбільшу кількість балів.

Бажаємо успіху!

Частина 1

Відповідями до завдань 1-26 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Запишіть відповідь в поле відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №1 справа від номера завдання, починаючи з першої клітинки, без пробілів, ком та інших додаткових символів. Кожну букву чи цифру пишіть в окремій клітинці у відповідності з наведеними у бланку зразками.

Прочитайте текст і виконайте завдання 1-3.

(1) Довгий час вважалося, що мовний слух і слух музичний споріднені, причому багато хто і зараз так думає. (2) Але одного разу під наглядом вчених виявився один відомий композитор, який після хвороби не міг розрізняти звуки мови: [d] і [t], які для нього звучали однаково, <...> в ті ж роки він склав кращу зі своїх симфоній. (3) Значить, музичний слух і мовний слух мають різну психологічну організацію.

1

Укажіть два речення, у яких правильно передається ГОЛОВНА інформація, що міститься в тексті. Запишіть номери цих речень.

1) Один відомий композитор, який після хвороби не міг розрізняти звуки мови, в ті ж роки написав кілька не самих вдалих симфоній, тим самим довівши, що глухота стає перешкодою для складання музичних творів.

2) Музичний слух і мовний слух мають різну психологічну організацію, що впливає зі спостережень учених за композитором, що розучився розрізняти окремі звуки мови, але при цьому складав чудові симфонії.

3) Для оволодіння мовою потрібне вміння розрізняти звуки мови, або, як кажуть фахівці, гарний мовний слух, який, як правило, пов'язаний з музичним слухом, тому для оволодіння іноземною мовою потрібно розвивати музичний слух.

4) Експериментально доведено, що мовний слух, тобто вміння розрізняти звуки мови, і музичний слух неспоріднені: розучившись розрізняти на слух ноти, людина перестає відрізняти один звук мови від іншого.

5) Різну психологічну організацію мовного слуху і слуху музичного доводить, зокрема, спостереження вчених за композитором, який розучився розрізняти деякі звуки мови, але продовжив складати музичні твори.

Відповідь: _____.

2

Яке з наведених нижче слів (сполучень слів) повинно стояти на місці пропуску в другому (2) реченні тексту? Випишіть це слово (сполучення слів).

- адже
- проте
- тому
- насамперед
- через це

Відповідь: _____.

3

Прочитайте фрагмент словникової статті, у якій наводиться значення слова **ОРГАНІЗАЦІЯ**. Визначте значення, у якому це слово вживається у третьому (3) реченні тексту. Випишіть цифру, що відповідає цьому значенню у наведеному фрагменті словникової статті.

ОРГАНІЗАЦІЯ, ї, ж.

- 1) Громадське об'єднання або державна установа. *Світова торгова о. Профспілкова о. Будівельна о. Молодіжна о. О. ветеранів праці.*
- 2) Підготовка чогось. *Брати участь в організації вечора.*
- 3) Фізична або психічна будова чого-небудь. *Слабка, хвороблива о. Розумова, душевна о. Людина тонкої, чуттєвої організації.*
- 4) Організованість, планомірний, продуманий устрій. *Чітка о. виробництва. Бракує дисципліни і організації.*

Відповідь: _____.

4

В одному з наведених нижче слів допущено помилку в постановці наголосу: **НЕПРАВИЛЬНО** виділена буква, що позначає наголошений голосний звук. Випишіть це слово.

- зОвсім
кидАти
саночкиИ
пІдуть
аджЕ

Відповідь: _____.

5

В одному з наведених нижче речень **НЕПРАВИЛЬНО** вжито виділене слово. Виправте лексичну помилку, дібравши до виділеного слова паронім. Запишіть дібране слово.

Щоб частіше бувати в театрі, я купив **АБОНЕМЕНТ**.

За допомогою вдосконалених автоматів прискорюється **ВІДПУСТКА** товарів.

Овочеві і **РИБНІ** консерви в томаті чи у власному соку відкривають спеціальними ножами.

Відвар з її трави вживають при гострих і **ХРОНІЧНИХ** бронхітах.

І дуже добре, що учні ведуть **ХРОНОЛОГІЧНІ** таблиці життя і творчості письменників.

Відповідь: _____.

6

Відредагуйте речення: виправте лексичну помилку, **вилучивши зайве слово**. Випишіть це слово.

У шкільній газеті з'явилася сатирична карикатура на двічників і прогульників.

Відповідь: _____.

7

В одному з наведених нижче словосполучень допущено помилку при узгодженні числівника з іменником. Виправте помилку і запишіть це словосполучення правильно.

- три дні
чотири стільця
двоє ножиць
два кільця
чотири брати

Відповідь: _____.

8

Установіть відповідність між граматичними помилками і реченнями, в яких вони допущені: до кожної позиції першої колонки доберіть відповідну позицію з другої колонки.

ГРАМАТИЧНІ ПОМИЛКИ	РЕЧЕННЯ
А) неправильна побудова речень із дієприслівниковими зворотами	1) Щоденно тренуючись, нас не покидала віра в перемогу.
Б) неправильне утворення форм умовного способу дієслова	2) Здається, немає ні кінця, ні краю старій діброві.
В) неправильне вживання прийменників	3) Завдяки хворобі Ігор не пішов до школи.
Г) порушення норм керування	4) Заняття проводитимуть досвідчені юристи, медики, батьки.
Д) неправильна побудова конструкцій з однорідними членами	5) Мене все життя ваблять і хвилюють зорі.
	6) Вони думають би щось корисне зробити.
	7) І все-таки ворог зазнав поразки.
	8) Як гарно на квітчастому лузі раннього літа!
	9) Вчення в щасті украшає, а в нещасті утішає.

Запишіть у таблицю вибрані цифри під відповідними буквами.

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д

9

Визначте слово, у якому можливе чергування голосного звука.

Випишіть це слово.

- медонос
- хлібороб
- риболов
- гребти
- берег

Відповідь: _____.

10

Укажіть варіант відповіді, у якому в усіх словах одного рядка пропущена одна та сама буква. Запишіть номер відповіді.

- 1) пр..ватний, к..шеня
- 2) щ..тка, пр..зидент
- 3) ч..нний, двіч..
- 4) щ..лина, по-заяч..
- 5) наш.., буряч..ння

Відповідь: _____.

11

Випишіть слово, у якому на місці пропуску пишеться м'який знак.

- промін..ці
- облич..
- бояз..кий
- тонен..кий
- товариш..

Відповідь: _____.

12

Випишіть слово, у якому на місці пропуску апостроф НЕ пишеться.

- Лук..ян
- від..їзд
- лл..ється
- торф..яний
- м..який

Відповідь: _____.

13

Визначте речення, в якому НЕ зі словом пишеться разом. Розкрийте дужки і випишіть це слово.

- Сам (НЕ)ЗЧУВСЬ, як зародилось, зазоріло кохання.
- Давній біль (НЕ)ПРИПАВ порохом забуття.

Від глибоких протитанкових ровів (НЕ)ЗАЛИШИЛОСЯ й сліду.

У нас немає дому, який у грізні роки Великої Вітчизняної війни (НЕ)ДАВ би країні воїна.

Ледь-ледь ворухать вусиками колоски і наче перешіптуються про те, щоб (НЕ)ЗРОНИТИ на землю жодної зернини.

Відповідь: _____.

14

Визначте рядок, у якому обидва слова пишуться разом. Зніміть риску і випишіть ці два слова.

- значно/кращий, будь/де
- хто/сь, двох/сот/річчя
- гори/цвіт, по/нашому
- вряди/годи, день/у/день
- фізик/ядерник, чи/мало

Відповідь: _____.

15

Укажіть всі цифри, на місці яких пишеться НН.

Та мова, якою ми говоримо сьогодні, зазнала багато змін. Якби до рук Котляревського або Шевченка потрапив примірник сучасної газети, дуже важко було б переконати наших класиків, що це писа(1)е їхньою мовою. Дуже вже багато в сучасній мові мулу, непотрібного мавпува(2)я і плазува(3)я перед іншими мовами.

Відповідь: _____.

16

Розставте розділові знаки. Укажіть два речення, в яких потрібно поставити ОДНУ кому. Запишіть номери цих речень.

- 1) Світ наш неповторний гарний розмаїтий!
- 2) Майдани парки і вулиці усе немовби в летаргійнім сні.
- 3) Надворі повсюди лежала роса на пожовклій траві осінній на круглій павутині попід стріхою.
- 4) Луки гори пишні сади все зелене й пришишкле.
- 5) Відшелестіли лебеді і трави.

Відповідь: _____.

17

Розставте розділові знаки: укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Непорушно стоять дерева (1) загорнені в сутінь (2) рясно (3) вкриті краплистою росою.

Відповідь: _____.

18

Розставте розділові знаки: укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Я люблю тебе (1) поле (2) простір твій (3) й широчінь (4) твої пахощі (5) й цвіт.

Відповідь: _____.

19

Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Климко прокинувся від холодної роси (1) що впала йому на босі ноги (2) і побачив над собою світло-бузкове небо (3) яким воно буває лише восени на сході сонця.

Відповідь: _____.

20

Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Книги (1) морська глибина (2) хто в них пірне аж до дна (3) той (4) хоч і труду мав досить (5) дивнії перла виносить.

Відповідь: _____.

21

Знайдіть речення, у яких **тире ставиться** відповідно до одного й того ж правила пунктуації. Запишіть номери цих речень.

1) Казимир Малевич – відомий реформатор живопису ХХ століття.
2) Народився у польській родині, яка тоді проживала у Києві.
3) Батько служив керуючим на цукровому заводі І. Терещенка, згодом – на цукроварні поблизу Білопілля.
4) Саме на цей період припадає захоплення Казимира українським мистецтвом розпису.
5) Через якийсь час сім'я Малевичів перебирається у Вовчик, потім – до Конотопа.
6) У ці роки Казимир прагне отримати професійну освіту художника, проте це йому ніяк не вдається.
7) У київській школі малювання м.Мурашка він не затримується і переїжджає до Курська.
8) Саме у Курську на художній виставці вперше з'явилися роботи Малевича. (З кн. «100 найвідоміших українців»)

Відповідь: _____.

Прочитайте текст і виконайте завдання 22-27.

1) У багатого батька був один син. 2) Своє майно батько нажив чесно, бо багато поту вилилося з нього, багато крові зіпсувалося, поки заблищали в його кишені червінці. 3) А синові до того байдуже. 4) Він виріс серед червінців, то вони йому й не дорогі були. 5) Як дасть батько, то він і сіє грішми, як половою. 6) Дививсь-дививсь на це батько, і так йому гірко стало, що син заробленим нехтує! 7) Пішли якимось батько з сином до

річки, посідали, балакають. 8) Вийняв батько золотого й замірився на річку, наче хоче кинути. 9) Сину байдуже. 10) Кинув батько у воду червінця, син навіть не спитав, нащо то. 11) Розгнівався батько й каже: – Іди, сину, й зароби хоч одного золотого. 12) Як заробиш, вертайся. 13) Як не годен заробити, я все майно насиріт віддам, вони хоч вдячні будуть... 14) Засміявся син і пішов собі. 15) «Хіба то диво – червінця заробити?» – думає. 16) Син знав письма. 17) Пішов він шукати роботи для чоловіка письменного. 18) Куди не піткнеться – скрізь не треба. 19) А їсти вже хочеться! 20) Продав кожух. 21) Прийшла осінь. 22) І холодно, і їсти хочеться. 23) Пішов хлопець до Дніпра, де суден без ліку стоїть. 24) Найнявся лантухи тягати. 25) Як лозинка, під ними гнувся, ноги трусилися, голова горіла. 26) Увечері впав на землю і заснув. 27) Проробив так хлопець усю осінь та зиму. 28) Недоїдав, недопивав і лише по весні зібрав стільки грошенят, що виміняв на золотого. 29) Прийшов до батька, аж той стоїть коло млина, біля річки. 30) Лізе син до кишені, потихеньку, мов скляне, виймає щось у ганчірку загорнуте, а тоді в папірець. 31) Узав батько червінець та як замірився на річку... 32) Син як ухопить тата за руку, як заголосить! 33) З того часу зробився хлопець працюючим та хазяйновитим, бо зрозумів, що і як дістається (Нар. тв.).

22

Які з висловлювань відповідають змісту тексту? Укажіть номери відповідей.

- 1) У багатого батька був один син, який розпродав все його майно.
- 2) Червінці не були дорогі синові, бо він виріс серед них.
- 3) Батько вигнав сина з дому, бо той не заробив жодного золотого.
- 4) Син знав письма, а тому швидко влаштувався на роботу.
- 5) Хлопець став працюючим та хазяйновитим, бо зрозумів, що і як дістається.

Відповідь: _____.

23

Які з перерахованих тверджень є правильними? Укажіть номери відповідей.

- 1) У реченнях 2-5 міститься опис.
- 2) У реченнях 11-24 перераховані послідовні події.
- 3) Друге речення містить висновок з першого речення.
- 4) Переважаючий тип тексту – розповідь.
- 5) Речення 27-28 містить роздум.

Відповідь: _____.

24

Випишіть з п'ятого (5) речення фразеологізм.

Відповідь: _____.

25

Серед речень 1-6 знайдіть те, яке пов'язане з попереднім за допомогою особового займенника. Запишіть номер цього речення.

Відповідь: _____.

26

«Синтаксичні засоби виразності: (А)____ (речення 2, 6) і (Б)____ (речення 7) допомагають автору точніше висловити свої думки, уточнити суттєві ознаки. Такий троп, як (В)_____ (речення 25,30) виділяє певну рису предмета через зіставлення, а використання в тексті такого лексичного засобу, як (Г)_____ (речення 24) надає певного образотворчого значення».

Список термінів:

- 1) уточнюючі члени речення
- 2) складні речення
- 3) складений підмет
- 4) ряди однорідних членів речення
- 5) порівняння
- 6) діалектизм
- 7) архаїзм
- 8) анафора

Відповідь:

А	Б	В	Г

Не забудьте перенести всі відповіді у бланк відповідей № 1 згідно з інструкцією щодо виконання роботи.

Частина 2

Для відповіді на це завдання використовуйте БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №2.

27

Сформулюйте одну з проблем, поставлених автором тексту. Прокоментуйте сформульовану проблему. Введіть у коментар два приклади-ілюстрації з прочитаного тексту, які, на Вашу думку, важливі для розуміння проблеми вихідного тексту (уникайте надмірного цитування).

Сформулюйте позицію автора (оповідача). Напишіть, чи згодні або не згодні Ви з точкою зору автора прочитаного тексту. Поясніть чому. Свою думку аргументуйте, спираючись в першу чергу на читацький досвід, а також на знання і життєві спостереження (враховуються перші два аргументи).

Обсяг твору – не менше 150 слів.

Робота, написана без опори на прочитаний текст (не за даним текстом), не оцінюється. Якщо твір – це переказ вихідного тексту або повністю переписаний вихідний текст без жодних коментарів, то така робота оцінюється 0 балів.

Твір пишеться акуратно, розбірливим почерком.